

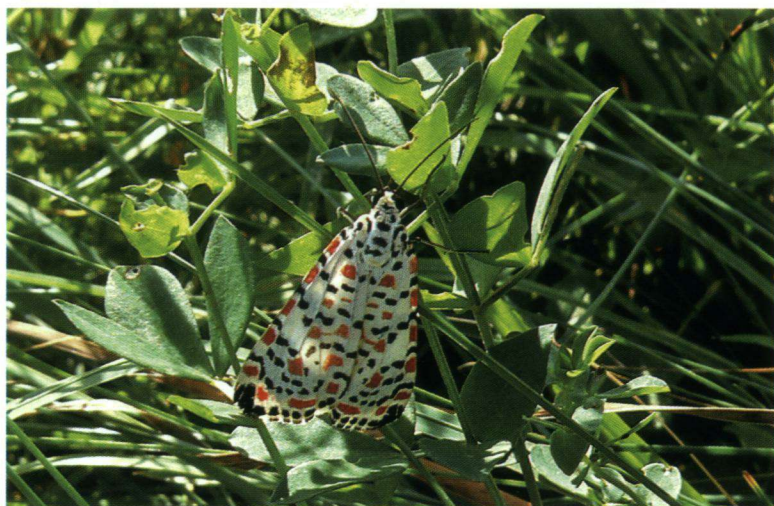
Tekst: Dick  
Groenendijk  
De Vlinderstichting

Het jaar 2006 was opmerkelijk. Vooral de lange warme nazomer en herfst zullen lang blijven. In de vorige aflevering kwam een aantal bijzondere dagvlinders langs. Daarbij kan nog een tijgerblauwtje worden gevoegd dat werd gezien op 17 oktober nabij Eys in Zuid-Limburg.

Een andere bijzondere melding was die van een groot geaderd witje. Veel waarnemingen die we bij De Vlinderstichting van deze soort binnenkrijgen, blijken niet te kloppen. Ten onrechte wordt vaak gedacht dat het groot geaderd witje net als de andere soorten witjes 'gewoon' in Nederland rondvliegt. Niets is echter minder waar! Het groot geaderd witje is uiterst zeldzaam en het aantal betrouwbare waarnemingen van de afgelopen tien jaar is op een handje te tellen. Opmerkelijk was dan ook de waarneming van een vrouwtje van deze soort op 12 juni, ook al bij Eys in Zuid-Limburg.

#### Laat, later, laatst

Op het moment dat ik deze 'Opmerkelijk' bij de redactie moet inleveren (1 december 2006), is het nog steeds warm en zonnig weer. Eind november werden er nog dagelijks vlinders waargenomen. Vooral atalanta's (door het hele land en ook nog in groepjes), dagpauwogen, gehakelde aurelia's en kleine vossen waren nog 'gewoon' actief. Een ander opvallend fenomeen in die tijd was het massaal optreden van de kleine wintervlinder (*Operophtera brumata*). Op sommige locaties werden zonder overdrijving duizenden tot tienduizenden kleine wintervlinders tegelijk gezien. De mannetjes zaten in groepen op boomstammen of vlogen goed zichtbaar als witte vlindertjes in de koplampen van auto's. Het was niet zo dat overal de kleine wintervlinder zo talrijk aanwezig was. Het leek wel om een landelijk verschijnsel



In 2006 werden vijf prachtberen gezien.



Jeroen Voogd

In het najaar werden grote groepen kleine wintervlinders waargenomen.

te gaan (meldingen uit de provincie Utrecht, Gelderland, Friesland en Drenthe), maar in sommige bosgebieden was de kleine wintervlinder in normale dichtheden aanwezig, terwijl op andere plekken, zoals de Zuidelijke Veluwe, wolven van vlinders waren aan te treffen. Over de gevolgen voor het voorjaar van 2007 is nog niets met zekerheid te zeggen. Het kan zijn dat zoveel rupsen de bossen zullen bevolken dat lokaal de bomen kaal worden gevreten, maar het kan ook zijn dat er zoveel wintersterfte optreedt dat er niets opvallends te zien zal zijn. Alle meldingen rond dit fenomeen ontvangen we graag; we willen een overzichtsartikel van dit massale optreden en de kleine wintervlinder in het algemeen samenstellen.

#### Overige nachtvlinders

Er werden in 2006 opvallend veel zeer zeldzame trekende nachtvlinders waargenomen. In de vorige Vlinders stond al dat tijdens de nachtvlindernacht op 23 september 2006 een aantal viervlakvlinders (*Lithosia quadra*) was waargenomen. De vangsten tijdens de nachtvlindernacht bleken onderdeel van een omvangrijke invasie in Noordwest-Europa. Een andere zeldzame gast in 2006 was de prachtbeer (*Utetheisa pulchella*). In 2006 werden er in ieder geval vijf verschillende exemplaren waargenomen (en meestal ook gefotografeerd) in een korte periode tussen 22 oktober en 4 november. De waarnemingen kwamen verspreid uit Nederland (Limburg, Noord-Holland, Terschelling en Noord-Brabant) en het bijzondere was dat er slechts een paar eerdere meldingen in Nederland waren. Heel bijzonder waren ook de twee wingerdpijlstaarten (*Hippotion celerio*). Dit is een soort waarvan geen recente meldingen bekend zijn, maar in het najaar van 2006 werd er een gemeld van Texel (begin oktober) en een van Terschelling (18 november). Vooral het (late) najaar heeft veel bijzondere nachtvlinders gebracht. De omstandigheden met hoge temperaturen en veel zuidelijke winden zijn hier waarschijnlijk verantwoordelijk voor geweest.

Guido Smeets